

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

NA NEKAJ VEČ KOT NA DAN DOBIVATE 2c "GLAS NARODA" PO POŠTI NARAVNOST NE SVOJ DOM (izvzemi obrok, nakaj in pramnikov). Citajte, kar Vas zanima!

Telephone: CHelsea 3-1242

Reprinted as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 34 — Štev. 34

NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 18, 1942 — SREDA, 18. FEBRUARJA, 1942

Volume L. — Letnik L.

AMERIKA ŠE NI DOVOLJ ZAVAROVANA

PREDSEDNIK JE REKEL ČASNIKARJEM, DA "POD GOTOVIMI POGOJI" LAHKO SOVRAŽNE LADJE in LETALA BOMBARDIRAJO TUDI NEW YORK

Predsednik Roosevelt je na večeršnji časnikarski konferenci popolnoma odkrito rekel, da je pod gotovimi pogoji mogoče, takoj drevi, da sovražne ladje obstreljujejo New York, aeroplani pa lahko mečejo bombe na Detroit.

Ravno tako je rekel, da lahko sovražnik z vsakim orožjem napade Alasko.

To je predsednik razodel v svojih odgovorih na vprašanja nekaterih časnikarjev. Pri tem je prišlo na vrsto tudi vprašanje novega posojila Rusiji ter je rekel, da bodo Združene države navzlic nekaterim oprekanjam dale Rusiji posojilo, kajti Rusija je za Ameriko velika strateška točka in posojilo Rusiji pomeni smrt za Nemce in njihove tankove.

Predsednik Roosevelt je te dve stvari porabil za ostro obsodbo Washingtona, ki ga je označil kot tvornica govoričanja, vir več laži kot pa v katerikoli drugem ameriškem mestu. Govoril je tudi o kliki, katere pa iz njudnosti ni imenoval, ki pa obstoji v Washingtonu in je podobna oni skupini v Angliji, ki je odobraval "pomirjenje" v Monakovem in ki je nasprotovala zvezi Anglije z Rusijo.

Oni, ki nasprotujejo novemu posojilu Rusiji, zatrjujejo, da bo komunistična država po vojni postala premočna. Glede posojila Rusiji je predsednik rekel, da je bilo prvo lend-lease posojilo v znesku ene milijarde dolarjev že določeno v razne namene, četudi še ni bila cela vsota potrošena. Z novim posojilom pa bo dana Rusiji zopetna pomoč za izvedbo obrambnega programa.

BOMBNIKI IŠČEJO NEMŠKE OKLOPNICE

Angleški bombniki in drugi aeroplani krožijo nad Severnim morjem in iščejo pristanišče, v katerem bi bili nemški veliki oklopnici Gneisenau in Seharhorn ter križarka Prinz Eugen.

Angleška admiraliteta je naznanila, da so angleški aeroplani sinoči bombardirali kraje v severozapadni Nemčiji, nemška radio postaja pa naznanja, da so angleški bombniki bombardirali Helgoland, kjer se po angl. mnenju nahajajo nemške pobežne bojne ladje, ki so v sredo pobežile iz Bresta.

Nek zastopnik angleške vlade je rekel, da so bile vse tri nemške ladje tako zelo poškodovane, da še več mesecev ne bodo sposobne za boj, v tem času pa bo angleška vojna mornarica tako pomnožena, da jim bo lahko kos.

Časnikarji so tudi predsednika vprašali, ako je Amerika v resnici zadržala v pošiljanju pomoči Rusiji. Predsednik je odvrnil, da je bila do 7. decembra pošiljana pomoč v dogovorjeni množini, po 7. decembru, ko je Japonska nenadno napadla Pearl Harbor, pa so Združene države same rabile mnogo vojnega materiala in ga zato ni bilo mogoče dovolj pošiljati v Rusijo. Toda predsednik je zagotovil, da je bilo v tem oziru storjeno že vse, da bo izdelanega več vojnega materiala, tako da bo do 1. marca zopet mogoče Rusiji pošiljati vse vojne potrebščine, kakor je bilo dogovorjeno.

Nek časnikar je hotel vedeti, ako imajo Združene države dovolj bojnih ladij in aeroplanov, da odbijejo vsak napad, na naj pride od koderkoli. — Predsednik je odgovoril, da Združene države v tem oziru niso dovolj preskrbljene in da sovražnik lahko napade Alasko in New York. Glede New Yorka je rekel, da morejo sovražne ladje "pod gotovimi" pogoji priti do New Yorka in ga že drevi obstreljevati. Ravno tako morejo drevi sovražni aeroplani bombardirati Detroit.

32 milijard za obrambo

Poslanska zbornica je večeraj zelo naglo glasovala za vladno predlogo za \$32,070,901,000 za armado, mornarico in za lend-lease pomoč zaveznikom. Predloga je bila iz poslanske zbornice takoj poslana v senat. Predloga je bila soglasno sprejeta s 371 glasovi.

Mnogo nesreč v domovih

National Safety Council v Chicagu je, ko je zopet prišel na poziv predsednika Roosevelta veliko kampanjo za varnost človeškega življenja, sporočil, da se vsako leto v Združenih državah smrtno ponesreči na svojem domu najmanj 300,000 ljudi in sicer samo zato, ker so preveč prepričani, da so doma najbolj na varnem.

Welderji pustili delo

V Mobile, Ala., je 800 članov samostojne unije izjavilo, da rajši zastavkajo, kot pa bi plačali članarino v AFL ter so odšli iz tovarne Gulf Shipbuilding Corp.

Neposredni vzrok za stavko je ta, ker kompanija ni zonet hotela vzeti na delo Freda Huddlestona, tajnika in blagajnika unije.

Gandhi se bo sestal s Čankajšekom

Poročilo iz Bombaja naznaja, da je Mohandas Gandhi odpotoval iz Wolrde v Kalkuto, kjer se bo sestal z generalom Čankajšekom.

Tri laške ladje zadete v Sredozem. morju

Poročilo iz Kaire naznaja, da so angleški aeroplani s torpedi zadeli dve italijanski križarki in en rušilec v srednjem Sredozemskem morju.

NAPAD NA OSIŠKO LADJO

Slika kaže neko osiško ladjo, ki so jo napadli angleški aeroplani neke v Sredozemskem morju. Današnja poročila naznajujejo, da so bile zopet potopljene 3 laške ladje.

Preselitev naroda v Rusiji

Sovjet ljudskih komisarjev je uredil, da se prebivalci opustošenih krajev za vedno naselijo v kraje, v katere so bili premeščeni.

Ruska vlada je odredila največjo preselitev naroda v vsej zgodovini. Sovjetska vlada je namreč sklenila, da ostanejo vsi delavci in drugi prebivalci, ki so se iz zapadne Rusije s tovarnami vred preselili v vzhodno Rusijo, ostanejo za stalno na svojem mestu.

Sovjet ljudskih komisarjev je naročil krajevnim sovjetom, da naj pripravijo in uredijo vse, da delavci stalno ostanejo v krajih, kjer se sedaj nahajajo in delajo. — Komisarjem v izpraznjenih ozemljih pa je sovjet ljudskih komisarjev naročil, da naj poskrbe, da se v zapuščenih domovih in posestvih naselijo delavci, ki so zaposleni v tovarnah in oni, ki bodo še pozneje preseli v one kraje.

Natančno ni znano, koliko ljudi bo na ta način za stalno naseljenih na novih krajih, toda več milijonov Rusov je bežalo pred Nemci iz Bele Rusije in Ukrajine. Poleg tega so Rusi pred prodirajočimi Rusi umaknili svoje velike industrije in jih prenesli v okolico Urala in celo v vzhodno Sibirijo. S preselitvijo velikih industrij pa so se preselili tudi delavci. V skladu z vladno odredbo je tem delavcem odredena pravica do posestva, ki so ga zapustili in bodo morali ostati v kraju, kamor so prišli skupno s tovarno, v kateri delajo. Vlada pa jim je sporočila, da bo njihova lastnina, ki so jo pustili, razdeljena med njihove sorodnike ali prijatelje, ki so ostali v njihovem kraju, ali pa jim bo poslana na državne stroške.

Posebno določbo pa je izdal svet ljudskih komisarjev glede hiš, ki so jih delavci pustili v svojem prvotnem kraju.

Japonci čistijo Singapur

Japonske ladje čistijo angleške mine pred pristaniščem. — "Domei" poroča o razmerah.

Poročila iz Singapura naznajujejo, da japonske bojne ladje pobirajo po vodah okoli Singapura angleške mine ter zasledujejo sovražne bojne ladje, ki so pobežile iz pristanišča proti Holandski Vzhodni Indiji in Avstraliji.

"Domei" časnikarska agencija poroča, da so nekatere ladje dospete v Surabijo in druga vzhodno-indijska pristanišča, toda se jih more smatrati za neškodljive, ker niso nikjer zavarovane pred napadi japonskih aeroplanov.

Japonski vojaški avtomobili so se peljali po singapurskih ulicah med vrstami angleških, škotskih, indijskih in avstralskih vojakov.

Po ulicah so razbiti truki, strojnice, topovi in zaboji za naboje. Japonski avtomobili

Takim delavcem bo država dala les in drugi potrebni material, da si bo mogel na novem kraju vsak delavec postaviti svojo novo hišo.

MISS PERKINS BO ODSTOPILA

Kongresni krogi so izvedeli, da namerava delavska tajnica Miss Frances Perkins v kratkem odstopiti. To poročilo pa ni potrjeno.

Miss Perkins, državni tajnik Cordell Hull in notranji tajnik Ickes so se ečini trije, ki so bili v prvem Rooseveltovem kabinetu.

so bili okrašeni z majhnimi japonskimi zastavicami in palmami.

Poslopje japonskega poslanstva, ki loči evropski del mesta od orientalskega, je nepoškodovano, toda na njegovih vratih je še vedno angleški petat in napis "Vstop ni dovoljen." Governerjeva palača je obdana z vrečami peska in je nepoškodovana, toda na trati pred palačo so tri velike jame, ki so jih izkopale bombe.

Poročilo pravi, da angleški vojniki kažejo le malo sovražnosti do Japoncev. Vojaki so večinoma utrujeni in že več dni niso bili obriti. Nek vojak se je mirno umival pred governerko palačo, medtem ko je v bližnjem avtomobilu radio igral jazz.

Za njene naslednike se imenujejo: Sidney Hillman, načelnik delavskega urada za vojno produkcijo; John R. Steelman, poglavni zvezni delavski predovalec; Paul V. McNutt, administrator Federal Security in William H. Davis, načelnik vojnega delavskega odbora.

Miss Perkins je že davno nameravala odstopiti, pa je odstop vedno zavlačevala, ker ji ni bilo mogoče najti pravega naslednika.

7 vzrokov za Hitlerjev poraz

Med drugimi razlogi je rečeno, da Nemčiji zelo primanjkuje vojaštva.

Radio Kuibišev je navedel 7 vzrokov, zakaj bo Hitler poražen. Ti vzroki so:

1. Mornariška sila zaveznikov je vsak dan močnejša.

2. Naravni viri Amerike so neizčrpnljivi.

3. Nemčija se bori proti največji zvezi držav.

4. Sovražstvo proti nacijskemu zatiranju narašča z vsakim dnem. Francozi, Holanci, Čehi, Belgijci, Norvežani, Poljaki, Jugoslavlani in Danci kažejo s sabotažo, da ne bodo nikdar sprejeli nacijskega jarma.

5. Nemčiji zelo primanjkuje vojakov. V Nemčijo so poslani slovenski delavci, medtem ko na ruski fronti z vsakim dnem pade več Nemcev.

6. Hitler obsodi na smrt vsakega Nemca, ki se spomni strahne dni leta 1918. Nemčija ni združena; Rusija pa ima 200 milijonov ljudi, ki dihaajo isto sapo in v isti želji — da je Hitler poražen.

7. Vse človeštvo se bori proti Nemčiji.

Ruske bojne ladje obstreljujejo Krim

Ruske ladje obstreljujejo nemške črte pred Sebastopolom. — Timošenko pred Harkovom.

Ruska poročila naznajujejo, da močno oborožene ruske bojne ladje obstreljujejo nemške postojanke na kopnem okoli Sebastopola in Eupatorije, nekoliko višje proti severu.

Bojne ladje sipljejo 6-palčne izstrelke na nemško črto pred Sebastopolom, ki je bil oblegan, odkar so Nemci jeseni pridrveli na Krim.

Višje proti severu so Rusi naskočili in zavzeli Novgorod, južno od Leningrada, na osrednji fronti pa se Nemci, kot je izpovedal nek nemški ujetnik, pripravljajo, da izpruzijo Harkov.

Armada maršala Timošenka bije na vrata Harkova že več tednov, veliki uspehi na severu pa so mnogo olajšali pritisk na Leningrad.

Ruska armada vedno nadaljuje s svojo ofenzivo in prodira dalje in dalje. Toda zadnje dni so se pričeli Nemci zelo upirati. Na nekaterih krajih je tudi že začel kopneti sneg in so Rusi pri prodiranju ovirani.

Vendar pa, četudi sedaj Rusi ne prodirajo več tako naglo, vendar na posameznih krajih nepričakovano napadajo, v splošnem pa dobivajo nova ojačenja in bodo zopet z močno in veliko ofenzivo šli dalje.

Odkar je pred enim mesecem padel Možaisk, Rusi niso več naznanili kake večje zmage in mesta, o katerih je bilo pričakovati, da vsak dan padejo Rusom v roke — kot Harkov, Orel, Ržev in še nekaj drugih — so še vedno v nemških rokah.

POSADKA BOMBNIKA ODLIKOVANA

Da je bila potopljena velika nemška podmornica, ki je torpedirala in potopila tanker China Arrow 5. februarja ob obali Dalaware, je razvidno iz poročila, ki pravi, da je bila odlikovana posadka bombnika B-25A, ker je potopila nemško podmornico.

Pilot velikega bombnika poročnik Louis M. Abernathy pripoveduje, da je deževalo in so bili oblaki komaj 1200 čevljev visoko. Spustil se je nižje, da bi si dobro ogledal "prekličan stvar."

Podmornico je natančno videl: bila je modro pobarvana; ameriške so črne.

"Odprti bombno cev!" je Abernathy ukazal prostaku in bombardarju Donaldu J. Raherju. "Pripravi bombe!" je nato ukazal.

"Spusti bombe!" Štiri bombe po 500 funtov so padle na podmornico in Abernathy je opazoval učinek. Na morju so se pokazali mehurji, nato pa se je po gladini razlilo olje. To je dokaz, da je bila sovražna podmornica potopljena.

Begunsko taborišče bombardirano

Kot pravi poročilo iz Washingtona, so japonski aeroplani bombardirali begunsko taborišče v vasi Cabacben na Filipinih in je bilo ubitih 23 žena in otrok, 22 pa jih je bilo ranjenih.

Cabacben se nahaja na najbolj južnem koncu Bataan polotoka.

Nemški krivci se bodo zagovarjali

Časnikarji v Londonu so vladam Združenih narodov priporočili, da je takoj postavljeno mednarodno sodišče, ki bo skrbelo, da bodo nacijski vojni zločinci kaznovani. Časopisi pravijo, da Nemčija samo zaradi tega še ni krčila neodvisnosti Švice, Švedske in Španije, da se bodo lahko skozi nje plazile nemške "miši", kadar jih bodo Združeni narodi po zmagi pričeli poditi.

List "People" pravi, da bodo po končani vojni narodi sicer tako trudni, da se ne bodo niti brigali zato, ako bodo glavni krivci pobežili in bodo udobno živeli v kaki nevtralni deželi. Zato pa mora še sedaj biti postavljeno sodišče, ki bo moglo v svoje rfoke dobiti vse zločince iz katerekoli dežele.

IZ JUGOSLAVIJE

Dne 12. februarja je prispel v Rim maršal vstaške vojske Slavko Kvaternik. Na postaji ga je čakal poveljnik italijanskih vojnih sil general Cavallero s posebnim vojnim odposlanstvom. Kvaternika je sprejel Mussolini, za njim Ciano. Pogovori so bili, pravijo poročila, v "pristranem duhu", seveda pripravljane novih izdajstev vstašev, ki vodijo "neodvisno."

KUPIJTE DEFENSE BONDS IN DEFENSE SAVINGS STAMPS

GLAS NARODA

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slavonic Publishing Company, (A Corporation), Frank Baker, President; J. Lipina, Sec. - Place of business of the Corporation and address of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

49th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.

Subscription Yearly \$8.-, Advertisement on Agreement.

Se celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$8.-; za pol leta \$5.-; za štiri leta \$30.-; za New York za celo leto \$7.-; za pol leta \$3.50. Za inoemstvo za celo leto \$7.-; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" tiskava vani dan tsvemilj sobot, nedelj in prasnikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y. Telephone: CHelsea 6-1243

PADEC SINGAPURA VELIK UDAREC ZA ZAVEZNIKE

Prejaja Singapura je hudo začela zavezniški svet; tega ni moglo utajiti. Ministrski predsednik Winston Churchill je sam odkrito priznal, da je to vojska nesreča prve vrste. Ko so Japonci z naglim prodiranju po Malajskem palotoku slednjič zavzeli "nezavzetno" tránjavo Singapur, so si na vse strani odprli pot za nadaljna prodiranja: proti severu proti Rangunju in Burma cesti, proti jugu na Holandsko Vzhodno Indijo in Avstralijo ter slednjič v Indijski ocean in v samo Indijo.

S tem, da so Japonci v posesti Singapura, ki so ga Angliži držali 123 let, obvladajo vsa sosedna morja ter morejo vdariti na vsaki kraj zavezniške zaokroženč érte na Pacifiku.

Kóor pogleda na zemljevid, je moral takoj sklepati, da bodo Japonci po zavzetju Singapura vdarila na otok Sumatro, ki spada v holandsko vzhodno-indijsko otočje, in res zavzeli so že veliko središče petrolejske industrije Palembang, v sredini južno-zhodnega dela otoka. Holanci so sicer požgali in uničili vse petrolejske naprave okoli Palembanga, tako da Japonci ne bodo mogli za dobo šestih mesecev dobiti nobenega petroleja. Toda že pol leta ga bodo imeli dovolj.

Japonci se še dalje izkrcujejo na Sumatri in se pripravljajo na velik napad na Javo, jugovzhodno od Sumatre. Na Javi se nahaja glavno mesto Holandske Vzhodne Indije. Severno od Jave se nahaja največji tamošnji otok Borneo, kjer so se Japonci že izkrcali. Ravno tako so Japonci že na Celebesu, severovzhodno od Jave. Dalje proti vzhodu od Jave je še nekaj manjših otokov, ki se vsi nahajajo severno in nedaleč od Avstralije. In ko se bodo Japonci polastili tudi teh otokov, tedaj bodo vpadli v Avstralijo.

Od Singapura do Batavije je samo 550 milj. S Sumatre pa do Jave je samo skok čez ozek morski preliv.

Ako hočejo Japonci vdariti na Indijo, tedaj se morajo po Indijskem oceanu voziti 1580 milj do Cejlona, ali pa se bodo skozi preliv med Singapurjem in Sumatro obrnili proti severu in se napotili v Kalkuto, 2000 milj od Singapura proti zapadu. Na tej poti leži Rangun, na katerega bodo Japonci vdarili z morja, medtem ko proti njemu že prodira japonska kopenska armada. Tedaj bo v japonske roke tudi padla velevažna Burma cesta, po kateri dobivajo Kitajci svoje vojske potrebščine.

Za utrbe Singapura so Angliži potrošili nad 400 milijonov dolarjev. Do leta 1918 je bil Singapur samo majhna ribiška vas, sedaj pa šteje 750,000 prebivalcev.

Vsled padea Singapura proti Avstraliji največja nevarnost in tega se Avstranci dobro zavedajo. Avstralski ministriški predsednik John Curtin je že v razglasu na narod izrazil, da pomeni Singapur Dunkirk za Avstralijo. To pomeni, da po padcu Singapura pride kaj lahko japonski vpad v Avstralijo. Zato pa je avstralski kabinet odredil splošno mobilizacijo vseh moških in vseh naravnih virov za obrambo Avstralije.

Priznati moramo, da Japonci od pričetka vojne zmagujejo, samo na Filipinih se še vedno drži general Douglas MacArthur. Današnja poročila pa za naznanjajo, da so Japonci proti njemu pričeli zopet novo in močno ofenzivo.

Hitlerja je smatral ves svet za nepremagljivega, dokler ni vpadel v Rusijo. Kaj pa sedaj?

Po dosedanjih uspehih bi tudi vsakdo mislil, da so Japonci nepremagljivi. Dosegli so velike uspehe in njihov blitzkrieg je hitrejši kot pa je bil Hitlerjev. Toda nepremagljivi Japonci niso, to nam dokazuje njihova vojna na Kitajskem, ki traja že 4 in pol leta, pa niso še mnogo dosegli.

Hitler ni nepremagljiv in tudi Japonci niso nepremagljivi. In to bo dokazala bodočnost.

Singapur so Japonci prekrstili v Sonan. Sonan pomeni "južna luč."

VESTI IZ NEPOKORLJIVE JUGOSLAVIJE

Iz Splita je prišlo pismo, ki pravi, da tam štejejo dneve, "ko bo vojna končana in ko bo Split z Dalmacijo zopet v Jugoslaviji." V Splitu več ne izhaja list "Nova Doba", temveč "Popolo di Spalato" samo v italijanski.

Velik del uglednih splitskih odvetnikov so pregnali v Istro in jih tam zaprli. Skoraj vsi narodni delavci so bili pregnani iz Splita, Šibenika, Trogira in ostalih dalmatinskih kulturnih središč, bodi v Istro, bodi domače oblasti s fašistično mladino, ki je neusmiljena do

Stanje v Dalmaciji je bližje vstaje proti fašistični zasedni oblasti, tako da so fašistične oblasti morale zamenjati vse domače oblasti s fašistično mladino, ki je neusmiljena do

Velik del uglednih splitskih odvetnikov so pregnali v Istro in jih tam zaprli. Skoraj vsi narodni delavci so bili pregnani iz Splita, Šibenika, Trogira in ostalih dalmatinskih kulturnih središč, bodi v Istro, bodi domače oblasti s fašistično mladino, ki je neusmiljena do

- JCO.

Krvava nedelja

Nadaljevanje

Albanija je na začetku Terazij, beograjskega "Times Sq." Ali se spomnite Terazij? Tam so tisti desetstotosi pred desetimi dnevi morali od navdušenja spričo tega, kar sta napravilo kralj Peter in general Simović. Tu so razbili italijanski potniški urad. Med najlepšimi prostori v vsem Beogradu. Zdaj so bile med najgrišni na vsem svetu.

Voz cestne železnice je ležal prevržen sredi trga. Ostanki velikih avtobusov, razbitih v trske, so bili razsuti po vsem trgu. Na pločniku prav za vogalom je počivala velika bomba, ki je priletela iz zraka. Bog ve, koliko ton težka. A silno velika je bila. Nekaj je moralo biti, da se ni razpočila. Samo luknja je napravila v kamen, kamor je udarila z rilecm; nič več. Približal sem se, da bi si jo boljše ogledal. Ni bilo kaj da bi človek gledal. Velik kos železa. Ne vem zakaj, prijelo me je, da bi se je dotaknil. Blaznost se je začela lotevati še mene. Bombniki so še vedno uganjali pekel. Grmelo je hušje kot prej. Čad ognja povsod v mestu je jemal sapo. Nisem je potipal. Brenil sem jo z nogo. Takoj mi je bilo žal, kajti spahnil sem si palec na nogi in potem sem težko hodil. A zdi se mi, da mi je v duši postalo mnogo lažje, ko sem brenil. Tudi želodec se je pomiril.

V ocedju trga zapaziva prostor, kjer je bomba napravila tolikšno jamo, da bi požrla vse več železniških voz. Mislil: velikih ameriških voz. Prišla sva kar sva mogla blizu, pa nisva videla čisto do dna. Nikdar niste videli take polomjave, kakršna je bila na Terazijah! Prepričan sem, da pol kilometra naokrog ni bilo kosa stekla, ki bi bil večji od skatlice žveplenk. Bomba so razdrle ospredje mnogih hiš. Vem da je to stara povest. Vsakdo med nami je videl sliko takih poslopj iz Španije in Francije, slike Rotterdamu, in Londona sedeva. Ampak nekaj drugega je, videti tako stvar v resnici. Posebej še, kadar vam bombe plčejo nad glavo in kadar veste, ali je že vse pri kraju, ali še ne.

Pravidno sva posajala stonje skozí ves črep po pločnikih. Koški slovaškega mesa. Zlatnina in živeč. vse razsuto iz ložbenih oken. Omet in opeka. Drobeci bomb in pločevina, strgana s strehi. Vse naokrog je bilo polno ljudi, pa niso nikogar zanimale stvari na pločniku. Nekoč sva, Chinigo ali jaz, pred neko zlatarnico sumila z nogo v zavitek iz lepenske in sva videla, kako so se diamantni pistani in ure in druge bleščave ropotije vsule po tleh. Če se Srbi niso zmenili za vse to bogastvo, ležeče naokrog, kakšna pravljina poštenost prav gotovo ni bila kriva. Prosto zato, ker vam diamantni pistani nič ne pomagajo, kadar bežite pred bombami. Važna stvar, sama stvar, ki je bila kaj vredna, je bilo življenje; reševanje svojega življenja, življenja svojih bližnjih.

Na zahodni strani Terazij je vrsta hiš, ki so njihovi lastniki po večini židje. Trgovine z obleke in lepotičem, prodajalne kjer ste utegnili kupiti kakšno žensko nogavico, moško srajčo ali srečko "klasne lutrije". Večina lastnikov je stanovala zadaj ali pa v nadstropju. Ko so prišli bombniki so ti mali trgovci najbrž v nagliho vrgli nase nekaj obleke in hiteli na cesto, pogledat, kaj se dogaja. Mnogo jih ni prišlo čez vrata, ker jih je ravno takaj zadelo. Trupla so ležala, kot bi jih kakšen vesten urejvalec razvrstil. Vse noge navzven na ulico. Vse glave znotraj, malo ne dotikaje se vrat. Obrzi in roke so bili čudno belkasto-sinji, vsi enako, kot bi neki strokovnjak za ličenje pravkar poslikal obraze teh ljudi za igranje duhov.

Chinago se je razjezil, ker sem zaostal, da bi nekoga med njimi obrnil. Hotel sem ugovoriti, kaj je prav za prav te ljudi ubilo. Tisti, ki sem si ga ogledal, ni imel ne ene same rane, kolikor sem mogel videti. Najbrž jih je ubil potres in jih podrli kakor lesene vojake in jih tako pokončal hitro brez krvi. Dolgo sem premišljal, kako hudo je, da drugih niso ubili ravno tako. Je vsaj čisto.

Rekel sem vam, da so vsa trupla ležala med vrati. To ni čisto res. Nekoč truplo je ležalo sredi pločnika. Nisem mogel kaj, da se ne bi ustavil in pogledal. Ležalo je vznak. Na njem nebesno sinja večerna halja. Razkošni, temni lasje, počesani brez napake. Sklonil

sem se nad njo in ugibal, kje neki je bila sinoči, da je še ob petih zjutraj imela večerno obleko na sebi. Halja ji je zdrnila z desnoga ramena. Rame, ki bi jih kipar rad izklesal. Tedaj zapazim njeno nogo. Polovico jo je odneslo. Iz skrbinne se je vsipalo žaganje. Mjogo ljubo črnolasko je vrglo iz izložbe neke trgovine. Ampak ne tistih drugih kajti prvi obraz, ki smo ga videli, je stokal. Sree me je bolelo, ko sva šla mimo tega živega mrtveca, ne da bi se ustavila. A kaj, ko nisva imela voza, ne ovojevo in ne zdravil, le-kaj bi opravilo? Steklenico žganja bi moral imeti v hladnem žepu, pa še tega nisem storil.

Nastela sta dvesto ali tristo mrličev samo na Terazijah. A Terazije niso še polovico tako široke kot Times Square. Terazije so mi vbile v glavo, da so vse to storili s preudarkom. Letala, ki so obstreljevala Beograd so delala po načrtu. Niso metala bomb od zgoraj, iz oblakov. Vsako med njimi se je spustilo, na glavo ali pšev in se znebilo bomb ravno tam, kjer so trmarjili hoteli. Kar smo videli v Beogradu, nas je navdalo z misljo, da so utegnili vreči bombno naravnost v odprtino dimnika, tako natančno je bilo njihovo merjenje. Ni skrivnost, zakaj so bile ravno Terazije med "vojaškimi napravami" na katere so merili, kot je Berlin pripovedoval v svojem poročilu, ko je vse bilo mimo. To je bilo Hitlerjevo maščevanje za ponizanje pred desetimi dnevi. Zdaj je pokazal Srbom, da nihče ne sme javno raztrgati njegove slike in uiti brez kazni. Tako je kaznoval množice zaradi krivice zaradi tistih, ki so vzklikali po Terazijah. Tako je bilo kaznovanje množice po ukazih iz Berlina, s k ravniki, letajočimi pod oblaki.

Rekel sem vam, da so vsa trupla ležala med vrati. To ni čisto res. Nekoč truplo je ležalo sredi pločnika. Nisem mogel kaj, da se ne bi ustavil in pogledal. Ležalo je vznak. Na njem nebesno sinja večerna halja. Razkošni, temni lasje, počesani brez napake. Sklonil

JERRY KOPRIVŠEK in njegov orkester na pločkah Terezijska Polka Na planincih - valček Str. M 575 In DUQUESNE UNIVERSITY TAMBURICA - Str. M 571 Za toz. cenik in cene plošč se obrnite na: JOHN MARSICH Inc. 463 West 42nd Street, New York

KUPUJTE

DEFENSE BONDS in STAMPS

HITROST SVETLOBE.

Minilo je 90 let, odkar je francoski fizik Fizeau izmeril hitrost svetlobe. On pa ni bil prvi, ki je hotel meriti hitrost svetlobe. Prvi je izračunal hitrost svetlobe na temelju zakasnitve mrka Jupiterovih spremljevalcev in znane razdalje med zemljo in Jupitrom, zvezdoslovec Olaf Romer. On je izračunal, da se širi svetloba s hitrostjo 315.000 km v sekundi. Romerjev račun dolgo niso verjeli, ker so mislili, da svetloba sploh ne potrebuje časa za svoje širjenje. Ni čuda, da je to naziranje nastalo in dolgo vladalo. Hitrost, s katero se širi svetloba, je tako velika, da se njeno širjenje sploh ne da opaziti.

Toda Romerjeve račune je potrdil leta 1729 slaveni zvezdoslovec na zvezdarni v Greenwichu, Bradley. On se je naslanjal pri svojih računih na takozvano aberacijo stalnic. Znano je, da kroži zemlja okrog sonca s hitrostjo 30 km v sekundi. V svojem prizadevanju izmeriti hitrost svetlobe se Fizeau ni zatekel v vsemirje, temveč je izdelal aparat, in doprinesel je z njim dokaze, katerim ni mogoe ugovarjati. Osnova aparata je bila nazobčano, hitro vrteče se kolesje, ki je, skozi en zob propuščalo žarek, z drugim zobom ga je pa zadržalo. Fizeau je uporabil to razdaljo 8.633 m. Njegovo metodo je izpopolnil pozneje Foucault, ki je uporabil hitro vrteče se zrcalce.

KONCERT HRVATSKEGA PEVSKEGA DRUŠTVA.

Hrvatsko pevsko društvo "Jedinstvo" v New Yorku, priredi v nedeljo 22. februarja 1942 velik koncert na 236 West 40th St., s kazanjem filmskih slik.

Čisti dobiček je namenjen v zdravstveno pomoč ruski armadi in Ameriskemu Rdečemu Kržu.

Na to veliko zabavo so vabljene vsi Slovenci, Hrvati in Srbi in je upati, da se je bo udeležil vsakdo, ki ljubi svobodo.

Pričetek zabave je ob 5. popoldne, vstopnina pa je 50 centov.

Na svidenje!

Najnovije metode za merjenje hitrosti svetlobe uporabljajo elektrone. Tako je nemški fizik A. Rupp leta 1932 postavil metodo merjenja hitrosti svetlobe po premikanju zelo hitrih elektronov. Znanost prilaga tako do čim točnejših načinov, po katerih se da izmeriti hitrost svetlobe. So zvezde, od katerih prvi žarek do naše zemlje več dni ali celo več let. Zvezdoslovcem bi že davno ne zadostovale naše mere in zato so si izbrali za svojo mero svetlobno leto. To je pot, ki jo preleti svetlobni žarek v ene mletu.

Najnovije metode za merjenje hitrosti svetlobe uporabljajo elektrone. Tako je nemški fizik A. Rupp leta 1932 postavil metodo merjenja hitrosti svetlobe po premikanju zelo hitrih elektronov. Znanost prilaga tako do čim točnejših načinov, po katerih se da izmeriti hitrost svetlobe. So zvezde, od katerih prvi žarek do naše zemlje več dni ali celo več let. Zvezdoslovcem bi že davno ne zadostovale naše mere in zato so si izbrali za svojo mero svetlobno leto. To je pot, ki jo preleti svetlobni žarek v ene mletu.

Najnovije metode za merjenje hitrosti svetlobe uporabljajo elektrone. Tako je nemški fizik A. Rupp leta 1932 postavil metodo merjenja hitrosti svetlobe po premikanju zelo hitrih elektronov. Znanost prilaga tako do čim točnejših načinov, po katerih se da izmeriti hitrost svetlobe. So zvezde, od katerih prvi žarek do naše zemlje več dni ali celo več let. Zvezdoslovcem bi že davno ne zadostovale naše mere in zato so si izbrali za svojo mero svetlobno leto. To je pot, ki jo preleti svetlobni žarek v ene mletu.

To in Ono

Mlada zakonca, ki se hočeta nekoliko finančno opomoči, ponavadi delata dokler se ne prepričata, da je popolno zakonsko življenje družinsko življenje. In ker je zelo drago, ako obiskujeta vsak večer restavracijo, ponavadi se preskrbita z hrano na ameriški način, in to je, da se poslužita konzerviranih jedi in kanopenerja.

Najbolj vpoštevana in popolna konzervirana hrana v Ameriki je bila vedno "pork and beans."

Prejšnjo sredo je pa Vojni produkcijski urad v Washington izrekel, da mora biti znižana uporaba kovinastih posod za konzerviranje hrane. In po 1. marenu ne bodo smeli predelovalci več uporabiti kositerne posode za slanine in fižol, pivu, kavo, tobak, olje in tudi za pasjo hrano.

Naročeno je tudi bilo, da predelovalci morajo odpustiti manjše kositerne posode. Ta velikost je bila vplejana v rabo ravno za mlade zakonce. V njih je bilo dovolj za dva poročjona.

Izračunano je, da bo na ta način prihranjeno približno 15 tisoč ton kovine.

Z zelenjavo, sardjem, mlekom in ritami, ki bi se vse pokvarilo, ako ne bi bilo takoj konzervirano, bodo predelovalci ravnali kot poprej.

Seveda mladi ženi vse to ne bo ugajalo. Ako ne bo mogla raztegniti "budget", da bo pokrila površne stroške, bo pa morda opustila kanopenerja in se naučila kuhati kakor je njena mati se naučila. Marsikateri mož pa bo gotovo tega vesel.

"Big Chief Stalin". - Poglavjar vseh rdečkarjev v republiku U. S. S. R., Josip Stalin, bo postal poglavjar vseh rdečkarjev v Severni in Centralni Ameriki, ko bo sprejet za častnega glavarja vseh indijanskih plemen v Združenih državah, Kanadi, Mehiki in Centralni Ameriki dne 20. februarja.

Stalinovo ime je bilo oznanjeno na visokem svetu vseh plemenskih glavarjev Indijanske konfederacije ameriške.

Ker "chief" Joe ne bo mogel sam nastopiti pred visokim svetom, bo v njegovi odsotnosti ga reprezentiral gen. Aleksander Repin, šef Sovjetske vojske misije, ki je sedaj v New Yorku.

Vprašanje o registraciji "sovražnih tujecev"

Vprašanje: - Moj mož je Slovenec iz kraja, ki je že od leta 1918 v laskih rokah, jaz sem pa Slovenka rojena v kraju, ki je od leta 1918 v Jugoslaviji. Ali se moram tudi jaz registrirati? Mož ni državljan. Odgovor: - Da.

Vprašanje: - Moj mož je Italjan, jaz sem pa iz Jugoslavije. Moram se tudi jaz registrirati, ker nisva državljana. Odgovor: - Oba se morata registrirati.

Vprašanje: - Jaz sem iz Trsta doma, smatrana kot italjanska državljanka. Jaz nimam državljanstva, jaz sem pa ameriški državljan. Moram se jaz potem registrirati?

Odgovor: Ako je vaš mož postal ameriški državljan pred 21. septembrom, 1922, in ste bili že takrat poročeni, tedaj ste ameriška državljanka; ako pa je postal moč državljan po tem dnevu, tedaj ste italjanska državljanka.

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči Vam in Vašim Otrokom

KRANJSKO-SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki . . . Posluje že 48. leto

Članstvo 37,500 Premožanje \$4.935.000,00

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 125.19%

Če hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, poštini in nadosvetni podporni organizaciji, KRANJSKO-SLOVENSKE KATOLIŠKE JEDNOTE, kjer se lahko zavaruješ za smrtino, razne poškodbe, operacije, proti boleznim in osemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 18. do 66. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikatov s danjue dobe od \$250.00 do \$5.000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in otrok. Če se ti ali tvoj ali članec te družine in bogate katoliške podporne organizacije, potruži se in pristopi takoj.

Za pojasnila o zavarovalnici in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD 351-353 No. Chicago Street, Joliet, Illinois

KUHARSKA KNJIGA: Recipes of All Nations (V angleškem jeziku) RECEPTI VSEH NARODOV Stané samo \$2.00 Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani. Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaká jed posebno v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izveštati in izpopolniti. Naročite pri KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th Street, New York, N. Y.

Kakor plaz...

ZGODOVINSKI ROMAN. 35

Ponudil je grofu prostor na svoji desnici in smehljaje se pripomnil:

"Dolgo ne smeva tu ostati. Mama vas pričakuje še danes pri meni."

"Njena cesarska visokost? Mene?"

"Vas, gospod grof. Mama ima vam pripovedovati marsikaj iz prejšnjih časov, ko ste nastopili viteško znanje s srečnim roko. Vem da se iskreno veselili svidenja."

"Ako dovolite, cesarska visokost, hočem takoj oditi."

Nadvojvoda je potisnil grofa, ki je že napel vstal, nazaj na stol.

"Imava še časa dovolj, grof, preje morava še skupaj piti kozarec vina."

Grof Wolkenstein pri tej priliki ni bil baš dober družabnik. Nem in zamišljen je sedel pri mizi in se je jedva dotaknil kozarca, napolnjenega s penetnim vinom. Preteklost je stala pred njegovo dušo in v mislih in preteklost je pozabljala na sedanost. Njegova vroče oboževana mladeniška ljubezen je dogorela v letih njegove odsotnosti skoraj popolnoma, jedva kakšna iskrica je še tlela pod pepelom. Val čustev požrtvovalnosti in vdanosti se je umiril, smehljaje se je oziral nazaj na čase mladeniškega oduševljanja. Toda kljub ohlajenemu spominu, kljub dozorelosti v letih je njegovo srce radostno zatrepetelo, ko je slišal o zopetnem svidenju. Kar je živelo globoko v duši, umirje šele v zadnjem vzdihu. Sicer pa živi skrito v notranjosti in preseneča čisto s krepkim nadejnim vstajenjem.

Končno pa se je nadvojvoda moral ukloniti zapovedi dolocene ure, daš bi bil rad še dlje časa ostal v krogu svojih tovarišev. Fovabil je grofa, naj ga spremlja. Za vožnjo na svoje stanovanje je porabil avtomobil, ki bi naj po dogovoru odpeljal nadvojvodinjo na kolodvor.

Prijavil se je pri svoji materi in ji privedel sabo tudi svojega spremljevalca.

"Na tvoj ukaz, mama, sem ti privedel starega prijatelja, grofa Wolkensteina. Tudi ušda sva sklenila prijateljstvo."

Nadvojvodinja je lahko nagnila ponosno svojo glavo. Z dobrohotno kretnjo je grofu ponudila roko, ki jo je spoštljivo poljubila.

"Srečno sem vesela, grof Wolkenstein, da vas zopet vidim. Dolga leta ste bili odsoten. Nič ne vedel za vas in nobene poizvedbe vas niso dosegle."

"Cesarska visokost, bil sem na potovanju. Bil sem v pokrajinah, kjer cvete še barbarstvo in nekulturnost, v krajih, kjer je bila naravnost moja stalna spremljevalka. V pokrajinah umetnosti in znanosti, kjer prežita kakor kače pod rožami zahrbtnosti in izdajstva. Povsod isti življenjski pojavi, sovraštvo, zavist in pohlepnost spodaj, napuh, gluhost in trma zgoraj. Malo razveseljivi prizor nudi ta svet."

"Pesimist ste postali, gospod grof. Ko sem vas preje poznala, ste bili veseli in ste verovali v življenje. Zaupanje v Boga lahko prenaša znate tega sveta."

"Cesarska visokost, zaupanje v Boga je močna opora za človeka, ko brede skozi volove zemškega življenja. Često pa val izpodnese oporo in človek se brez nade na rešitev pogreze v valovju."

"Ali ste izgubili vero, grof?"

"Ohranil sem si še vero, cesarska visokost, ne verjamem pa, da bi bila od božje odločitve odvignena naša zemeljska sreča ali naše zemeljsko gorje. Človeka so poslali na zemljo, da se tu pošteno izživi in da senitertka pošteno pokaže zobe svojemu bližnjemu, ki ga hoče potisniti ob steno."

Nadvojvodinja se je napel glasno zasmejal.

"Gospod grof, to so krivoverska naziranja, s katerimi si boste popolnoma pokvarili pri gospe mami."

Potegnil je iz žepa ura in delal prav presenečen obraz.

"Oprostite mama, da morem oditi. Imam namreč službo in bi nerad zanemaril svoje dolžnosti. Gospod grof te bo pač spremljal na kolodvor."

Nadvojvodinja ga je začudeno pogledala.

"Službo imaš, Karel. O tem pa mi nisi preje ničesar povedal!"

Nadvojvoda je že nekaj časa odlašal z odgovorom.

"Moral sem nepričakovano skočiti za tovariša, ki je obolel. Poslavljaje se je nagnil nad roko matere, ki je še vedno majala z glavo zrla vanj."

"Z Bogom, mama! V kratkem pridem na Dunaj. Mi-dva, gospod grof, pa se bova vsekakor še česče videla."

Zažvenkljale so ostroge.

Nadvojvodinja se je okrenila k svojemu gostu.

"Službo ima v času, ko sem jaz tu."

Na grofovem licu se je pojavil lahien usmev, poln razumevanja.

"Cesarsko visokost je pač pregnal najin razgovor. Služba v mali garniziji ni tako tesroga, da bi zahtevala tako nemudno slovo."

"Ali smatrate to za izgovor, grof?"

"Mislim, da se v tem oziru pač ne motim."

Nadvojvodinja se je vgriznila v ustnice, nato pa zainišljeno pripomnila:

"Takišen je dedko; nalaže brez pomisleka tudi najskrbnejšo mater, ako mu to sodi. Sicer pa je prav ljubeč in dobro srčen."

"Njegova cesarska visokost je še mlad in se nahaja v letih, ko vse kipi v človeku. Toda tudi kasneje bo potreboval še energičnega vodstva. V to pa ni potrebna moška roka, v tem oziru je preveč samozavesten in pretimast. Njega ho lahko vodila samo odločna žena, ki ima krepko voljo in se zaveda svojega poklica."

"Na to sem tudi mislila, toda za to je še časa dovolj."

"Ne preveč, cesarska visokost. Ako ga hočete očarvati potov svojega očeta, ga morate vspričo njegovih nagnjenj čim najpreje oženiti. Močno je potreben opore domačega ognjišča."

V strahu in trepetu se je ozrla nanj nadvojvodinja.

(Nadljevjanje.)

Simon Gregorčič

Slovenska pesem, ki nam je postala ščit in meč, s katerim smo hranili svojo narodno posest, je čimdalje bolj odmevala proti našemu jugu, ki se je le malo oglašal ob času prvega prebujenja. Od leta 1848 se glase po Krasu pesmi Vilharjeve, ki so po svojih lahkih napetih postale narodne popevke in budnice.

Čunje gori in bregovi, da sinovi Slave smo ...

Glasovi novega življenja segajo tudi na Goriško in se razlegajo ob bregovih Soče v tihe pogorske vasi. Naša pesem se je oglašala čim dalje močnejše v pevskih zborih v družbah in solah; v nji se izražajo vse naše nade in bolosti. V Gorici je nastalo novo središče naše narodne misli, ki odgovarja mehki čustvenosti našega kraškega ali goriškega ljudstva. Z visokih planin nad bregovi Soče je prišel v to prepubujajočo se Gorico Simon Gregorčič, da postane najvišji glasnik naših narodnih idealov. Ob času splošnega narodnega petja, ki se je razlegalo v različnih glasovih ubranih v eni skupni narodni misli, se je oglašil nena-doma iz solčne Gorice in zdelo se je, da so vsi drugi pevci utihnili ali onemeli ter poslušajo glas "goriškega slavca." Napolnil je vsa naša polja in vrtove, vse naše hiše in kočice, vse naše duše in srca s svojimi pesmi; in dotle je ni šla preko slovenske zemlje pesem pesnika, ki bi bila tako na mah odjeknila v srce vsega naroda. Čar in čar njegove pesmi je bil tako svetel in močan, da je prebudil iz spanja še tisoče srca ki so bila nedostopna ali neobčutna za glasove prejšnjih naših glasnikov in buditeljev. Pod njegovo pesmijo se raztopi zvezdena ljubezen do teptani domovine in zatiranega naroda, vžiga čustva in misli in čudovita melodija njegovega jezika nam zveni, kakor davno znana pesem domačega napeva. To je bila pesem naših polj in gor, naših planin in dolin, naših logov in gajev, a obenem pesem našega hrepenenja po svobodi, naše narodne bolosti, vero v zmago pravice, upanja v bodočnost in ljubezni do rodne grude. Zato razumemo zakaj je ime Simona Gregorčiča poleg Jurčiča najbolj priljubljeno slovensko ime.

Simon Gregorčič se je rodil

v vasi Vrsno pri Libušnjem na pobočju sivega Krna, kjer je v svojih mladih letih "črede očetove pasel." Z višave se je lepo videlo v dolino, kjer je šmela Soča in deček se je napil in navžil lepote planinskega sveta, da mu je ostala do smrti najslajši spomin. Solčno jasne, ko naše planine, so pesmi, kjer razodeva v pesmi to srečo svojih mladih dni.

Prvi ponk je dobil na Libušnjem, kjer je spoznal njegov daljni sorodnik dekan Anton Gregorčič dečkovo nadarjenost in pregovoril starše, da so poslali Simona v Gorico. V Gorici je dočvil normalno, in leta 1855 je stopil v gimnazijo, kjer mu je bil učitelj slovensčine Ivan Šolar, ki je vzbujal v mladini narodno zavest in smisel za leposlovje. Ko je l. 1864 napravil z odliko maturo so izšle v Janežičevem "Glasniku" že tudi prve njegove pesmi pod skupnim naslovom: "Domorodne iskricke." Že tu se glasi mlada Gregorčičeva pesem, polna domovinske ljubezni, na primer "Prieva nam pripelji zar" in "Eno devo le bom ljubil."

Tako se je začela Gregorčičeva pesniška pot med narod. Obenem je nastopil svojo težko življenjsko pot. Mikalo ga je, da bi šel na univerzo študirati klasično jezikoslovje, toda premoženjske razmere in želja staršev so njegovo namero preprečile. Vstopil je v bogoslovje in leta 1867 je pel na Libušnjem prvo mašo.

Leto pozneje je nastopil svojo prvo službo kot kaplan v Kobariidu. Usoda ga je zanesla v domači kraj, kjer je našel družbo zvestih prijateljev, s katerimi je ustanovil čitalnico, pevski zbor in prirejal najbolj zavedne kraje na Goriškem. Tu se je v polni prostosti razmahnila njegova pesniška sila. Iz tega časa izhajajo njegove nežne, v narodnem duhu zapete pesmi, ki so kmalu našle svojega skladatelja, eli pa se počjo prestopo po narodnih napevih. Svoje ime je dolgo časa skrival pod črko "X." toda njegove pesmi so se tako razlikovale od drugih, da so takoj izdajale ime pravega pesnika. Pomlad leta 1873 je bil premeščen v Ribenberk na Vipavskem, kjer pa se nikakor ni mogel udomačiti, tako da je že mislil uresničiti svojo staro namero in

oditi na dunajsko vseučilišče. Kljub slabemu zdravju je vršil svoje dolžnosti in iskal uteho v pesmi. Njegov duh se je dvignil iznad soških planin in gledal na Balkan, kjer se je takrat bila osvobodilna vojska. V "Biseru" in "Hajdukovi eporoki" opeva pesnik balkanske junake in zdi se nam, da je to on, ki govori s hajduškim glavarjem.

Pritisnila je bolezen in ker ni mogel dobiti lažje službe, je stopil 1881 začasno v pokoj. Naslednje leto je nastopil vikarsko službo na Gradišču pri Prvačini. Tu si je kupil vinarstvo, si zidal hišo, kmetoval in odklonil vse ponudbe na boljše in udobnejše službe, l. 1899 je bil stalno upokojen a je ostal dalje na Gradišču.

Gregorčič je pesnik človeškega gorja — svojega gorja. Njegovo življenje mu ni prineslo sreče, ne veselja in mira, pač pa mnogo trpljenja. In kamorkoli je pogledal, povsod je videl isto, le malokje veselje, skoraj povsod trpljenje. Žalostna usoda slovenskega naroda, dela in trpljenja polno življenje našega kmeta, je to bolešno stanje še poglobilo. Tako je Gregorčičev pogled na življenje mračen, to razpoloženje ga je spremljalo vse življenje, bilo je bistvena sestavina človeka in pesnika. Njegova žalost izvira iz človeške bede.

Gregorčičeve pesmi so verno zrcalo njegovih duševnih bojov. Kot misleč duh je razlagal o Bogu, človeku in življenju ter prišel kmalu do globokega svetopisemskega spoznanja: — "vse je minljivo in ničevno." — Izmučen od dvomov in bojov je zapel vročo, ponižno in bolešno molitev "Človeka nikar," ki je neletela na ostro obzobje pri Mahnicu.

A vendar ni zanikal življenja ni se vdal brezvolji, iskal je izhoda iz življenjskega gorja, našel ga je v nadzemeljski sreči — na tem svetu pa v odpovedi in v delu za človeštvo: "Življenje ni praznik." Življenje najbode ti delavni dan!

Relo je namen našega življenja, skrb za nesrečnega brata in sirote naša dolžnost. "Odpri srce odprj roke — otiraj bratovske solze — sirotam olajšuj gorje."

Vsak bodi sobi strogi sodnik, bliskarni pa prijatelj. Gregorčič je globoko aravstven — etičen — pesnik. To dokazuje poučna smer njegovih pesmi, njegovi nauki dejanskega krščanstva; premaguj lastno hollajšaj trpljenje bratovo.

Spoznanje ničevosti tega sveta je rodilo v pesniku neutušeno hrepenenje po brezskrbnih in srečnih otroških letih, ki jih tako krasno opeva v "Veselem pastirju". Bridkosti in hollit tam nisem poznal, pojoč le sladkosti, sem rasel ... — neutušeno hrepenenje po planinskem raju: "Nazaj v planinski raj."

Močno in odločno zveni v Gregorčičevih pesmih ljubezen do slovenskega naroda, do slovenske zemlje. "Na potnjčeni zemlji" mu srce krvavi ob spoznavanju, da "meši so sami — grobovi," in čim bolj je domovina teptana in zaničevana, tem zvesteje ljubi njo. "vdovo tožno zapuščeno." A kakor Gregorčičeva bol ni samo namišljena, temveč resnična, izvirajoča iz lastnega trpljenja, iz lastnih duševnih bojov, tako je tudi njegova domovinska ljubezen koreninila v njem. Tudi to je bistven del Gregorčiča, človeka in poeta, ki kaže, kako tesno je bil spojen z domačjo grudo iz katere je izšel kot — kmet.

"Kmet-poet", tako se je sam imenoval in s tem točno označil svojo poezijo. Že snovi njegovih pesmi so nosostoma zaje-že iz kmečkega življenja. On ne opeva samo lepote gorskih vrhov, polje in voda, zajel je snov iz kmečkega življenja samega.

FOR VICTORY

Telluric version courtesy of Washington Area

ZNAK ZMAGE

To so naši slovenski fantje, ki gredo k vojakom. Slikam nam je kmečka dekleta: Nevesta trepeta za življenje ženina in moli k Mariji Devici, naj ga obvaruje na bojnem polju; dekletje gre na sveti večer gledat v studene podobo svojega ženina; stara in vedno nova tožba o "izgubljenem cvetu." Zapel je visoko pesem "Kmečki hiši", ki nam je dala vse naše velike može. Od tam so doma vsi pesniki preroki, vsi borci za dom — "vse mati kmetstva je zibala, iz kmetstkih so izšli domov."

Tudi oblika in način izražanja se pogosto tesno približuje narodni pesmi in marsikatera izmed njih je že ponarodela, ne viševši onih, ki so jih jeli v mimijski dobi in ki jih pojejo še danes naši mestni in vaški zbori.

Ne samo oblika in snov, celo Gregorčičeve primere, značaj njegovega ustvarjanja, njegove predstave kažejo, da je bil res "kmet-poet" in po umovanju bliže kmečki duši nego razumniku. Njegov Bog je Bog kmeta, dobron in skrhien oče, "nebeski vrtnar" ki zaliva polja, drevje, njive in trte." Oh Gregorčičevi "Nevihiti" se ne čuditi njeni naravni veličastnosti, ob njej trepetaj s kmetom za setev, za sadno drevje, za vinsko trto.

Leta 1903 se je Gregorčič preselil iz Gradišča v Gorico, kjer je živel mirno vdan v svojo usodo. Dne 16. novembra 1906 ga je zadela kap in v soboto dne 24. novembra 1906 je umrl. Za dediča je določil "Šolski dom" v Gorici. Želel je, da bi bil njegov pogreb preprost, toda narod, ki je ljubil svojega pesnika, se je zbral ob njegovem mrtvaškem odru in veličasten je bil trenotek, ko mu je pevski zbor zapel njegovo "Nazaj v planinski raj," in ob spramstvu nepreglednih množic se je vračal Simon Gregorčič v svoj tih rojstni kraj, po vseh vaseh pozdravljen od hvaležnega ljudstva. Pokopali so ga na pokopališču pri Sv. Lovrenu, in že čez 10 let se je izpolnilo njegovo prerokovanje, ko je ned Soča divjala "bitva vroča." Sredi vikar se sveti njegov grob skozi današnje temne čase.

Rojake prosimo, k o ošljejo za naročnino, da se poslužujejo — UNITED STATES CANADIAN POSTAL MONEY ORDER, ako je vam le priročno

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno do kdaj imate plačano naročnino. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Da nam približno nepotrebnege dela in stroškov, vrs prosimo, da skušate naročnino pravčasno poravnati. Pošljite naročnino naravnat: nam ali je pa plačate našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kolih imena so tiskana s debelimi črkami, ker so upravljeni obiskati tudi druge nasebine, kjer je kaj naših rojakov nasebljenih. Zastopnik bo vam izročil potrdilo za plačano naročnino

- CALIFORNIA:** San Francisco, Jacob Laushin
- COLORADO:** Pueblo, Peter Cullig; Walsenburg, M. J. Bayak
- INDIANA:** Indianapolis, Frank Zupančič
- ILLINOIS:** Chicago, J. Beviče; Cicero, J. Fabian (Chicago, Cicero in Illinois); Joliet, Jennie Bamblich; La Salle, J. Spelich; Mascoutah, Martin Dolenc; North Chicago in Waukegan, Matt. Waršek
- MARYLAND:** Kittamiller, Fr. Vodopivec
- MICHIGAN:** Detroit, L. Pinahar
- MINNESOTA:** Chisholm, J. Lukančič; Ely, Jos. J. Pesel; Eveleth, Louis Gonša; Gilbert, Louis Venzel; Hibbing, John Povže
- MONTANA:** Roundup, M. M. Paulin; Washoe, L. Champa
- NEBRASKA:** Omaha, P. Broderick
- NEW YORK:** Brooklyn, Anthony Svet; Gowanda, Karl Struška; Little Falls, Frank Mada; Worcester, Peter Bode
- OHIO:** Barberton, Frank Treha
- Cleveland, Anton Bobek, Chas. Maringer, Jacob Resnik, Job. Šlapata, Girard, Anton Nagode; Lorain, Louis Balant, John Kumle; Youngstown, Anton Kibalt**
- OREGON:** Oregon City, J. Koblar
- PENNSYLVANIA:** Bessemer, John Jevtnik; Conemaugh, J. Brasavec; Coverdale in okolica, Jos. Paternel; Export, Louis Supančič; Farrell, Jerry Okorn; Forest City, Math Kamin; Fr. Biondinar; Greensburg, Frank Novak; Homer City, Fr. Ferencbak; Imperial, Vence Palcich; Johnstown, John Polnast; Krays, Ant. Tautel; Luzerne, Frank Balloch; Midway, Joud Zast; Pittsburg in okolica, Philip Progar; Steelton, A. Hren; Turtle Creek, Fr. Schifrov; West Newton, Joseph Jovan
- WISCONSIN:** Milwaukee, West Allis, Fr. Štek; Sheboygan, Joseph Kahan
- WYOMING:** Rock Springs, Louis Tschacher; Diamondville, Joe Bolica

Vsak zastopnik tega potrdilo za svojo, katere je prejel. Zastopnika tega pripravljamo. UPRAVA "GLAS NARODA"

Poleg poučnih knjig, muzikalij, iger, pesmi itd. imamo v zalogi dosti nabožnih knjig, predvsem

Molitvenike

v krasni vezavi importirane iz starega kraja...

- Slovenski molitveniki:**
 - KVIŠKU SRCE — (št. 355)** 2 1/2 x 3 1/2 inčev — 224 strani v belem celolidu 50c
 - KVIŠKU SRCE — št. 468** 2 1/2 x 3 1/2 inčev — 224 strani Cena 75 centov
 - RAJSKI GLASOVI — (št. 405)** 2 1/2 x 4 1/2 inčev — 255 strani vsevali Sv. Križev Pot Cena \$1.50
 - RAJSKI GLASOVI — (št. 416)** 2 1/2 x 4 inčev — 255 strani vsevali Sv. Križev Pot Cena \$1.50
 - SKRBI ZA DUŠO — (št. 416)** 3 x 4 1/2 inčev — 512 strani Cena \$1.75
- NEBESA NAŠ DOM — (št. 415)** 2 1/2 x 4 1/2 inčev — 384 inčev Cena 75c
- (Ker se nam je posrečilo dobiti te molitvenike po zelo nizki ceni, jih tudi moremo prodajati po gori o značeni ceni. Zaloga pa ni oprebnost velika, zato jih naročite čimprej, da vam bomo mogli s njimi postreči.)
- Angleški molitveniki:**
 - (ZA MLADINO)
 - Key of Heaven fino vezano 35c
 - v usnje vezano 75c
 - CATHOLIC POCKET MANUAL v fino usnje vezano 1.-

Slovenic Publishing Company
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.